

Z glasbo občudujemo naravo

Poslušamo čedalje več obvestil ali oddaj o podnebnih spremembah in pozivov k varstvu narave, saj so nenadzorovano, potrošniško ropanje omejenih naravnih virov ter onesnaževanje in spreminjanje življenjskih naravnih okolij vedno večji. Tudi glasbeniki ob teh novicah nismo ravnodušni, saj nam vidne in zvočne lepote narave veliko pomenijo oz. so nam celo navdih. Da ob tem ne bi zapadli v črnogledost, delim pogled prodornega promotorja narave Davida Attenborougha, ki pravi, da ta čas lahko postane začetek novega in trajnostnega odnosa med nami in planetom, če se bomo trudili delovati z naravo namesto proti njej. Za ohranitev naše narave oz. planeta pa ni dovolj, da to razumejo le naravovarstveniki, ljubitelji narave in naravoslovci ...

Prisluhnimo in občudujemo naravo ob glasbi in v njej

Da bi k občudovanju in varovanju narave spodbudili ljudi, ki so od nje nekoliko oddaljeni, smo lansko jesen začeli malo nenavadne dogodke – koncerte oz. glasbeno-scenske predstave z naslovom *Musica viva* ali *Narava v glasbi* v sklopu Inštituta Lutra v evropskem projektu LIFE **NATURAVIVA**.

Spregovorili smo v malo drugačnem jeziku, takem, ki ga razume precej več ljudi in s katerim lahko razširimo krog, ki bi znal bolj tankočutno prisluhniti naravi, ki nas obdaja in katere del smo tudi mi sami.

Narava v vseh svojih izjemnih pojavnih oblikah je burila domišljijo številnih umetnikov; slikarjev, pesnikov in skladateljev. Ob brskanju po glasbeni literaturi smo ugotovili, da so vedenje, oglašanje, petje, barvitost in oblike živih bitij izjemno privlačni za skladateljske izzive. Avstrijski skladatelj Franz Schubert je denimo na klavirju z izjemno spretnostjo orisal lahkošotno šviganje postrvi v potočku v samospetu *Die Forelle (Postrv)*, op. 32, št. 550. Muzikologinja Marjorie Wing Hirsch jo opisuje kot »lirično pesem s primesmi dramatičnih potez«, ki deluje res sijajno, ko hočemo ljudem iskreno, mogoče tudi »dramatično« pokazati problem nenadzorovanega lova na živali. Francoski skladatelj Camille Saint-Saëns pa je v vokalizi za visoki sopran *Le rossignol et la rose (Slavec in vrtnica)* pretanjeno oponašal žvrgoleče slavčevo petje. Poigral se je s kolo-raturami, ki posnemajo izjemno melodično pesem izvrstnega ptičjega pevca. Zanimiv samospjev francoskega skladatelja Ernesta Chaussona *Les papillons (Metulj)*, op. 2, št. 3 v klavirskem partu izvrstno »naslika« plahuta-

nje metulja, vokal medtem z enostavnimi linijami pripoveduje zgodbo o hrepenjenju imeti metuljeva krila in poleteti k svoji ljubi. V glasbi se je znašel celo za marsikoga neprivlačni močerad. *Salamandra*, op. 107, št. 2 je uglasbil Johannes Brahms. Tudi rastline so našle svoje mesto v glasbi – večinoma ob hrepenjenju po ljubezni ali celo neuslišnosti. Slovenski skladatelj Hrabroslav Volarič je tako napisal tankočutno pesem *Rožmarin*, Italijan Antonio Scarlatti pa je občudoval vijolico v ariji antiki *Le violette*. V program smo vpletli tudi znane operne arije in duete, kajti celo opernim melodijam je pogosto navdih narava. Jacquesa Offenbacha je na primer prevzelo brenčanje muh, zelo spretno in duhovito jih je uglasbil v duetu iz operete *Orfej v podzemlju*, Antonin Dvořak pa je spesnil srce parajoči nežni sprev *Rusalka* ob občudovanju meseca.

Glasbeniki, ki združujemo tudi poklic biologov in drugih naravoslovnih ved, smo z drugimi profesionalnimi glasbeniki v predstavi želeli vzbuditi občudovanje biotske raznovrstnosti oz. raznolikosti v naravi. Glasbeno-scensko predstavo *Musica viva* smo popestrili z domiselno kostumografijo s pridih iz narave Matica Velerja in hudomušno, včasih tudi ganljivo in pomenljivo režijo priznanega gledališkega režiserja Zvoneta Šedlbauerja. Kratko izobraževalno in navdihujoče besedilo med predstavo smo zaupali izkušenemu Ivanu Lotriču, čigar glas dobro poznamo iz dokumentarnih oddaj. V svet narave pa nas ob glasbi popelje še foto-video produkcija, ki razgalja vidne lepote narave.

Kaj se zgodi, ko začenjajo vrste v naravi izginjati, ko biotska raznovrstnost začne propadati? Nič, bi rekli. Pa kaj, ena vrsta manj, nič zato. Pa potem še ena in še ena in ... Kot orkester, ki ostane brez instrumentov. Saj še igra ali kako?! Nenadzorovan lov na živali, vnašanje tujerodnih invazivnih vrst, onesnaževanje in urnavanje rek ... so pustili posledice in ne smemo dopustiti, da ta vek prinaša le plenjenje virov narave in njeno uničevanje. Ljudje lahko procese, ki smo jih sprožili, tudi ustavimo, le voljo in razsvetljenje potrebujemo. Za ohranjanje narave pa moramo sodelovati vsi, vsak po svojih močeh. Tako bomo lahko še naprej poslušali glasbo narave in v njej iskali navdih za nova, čudovita glasbena dela.

Vabljeni, da se nam na kakšnem od prihajajočih koncertov narave v prihodnje tudi pridružite.

Petra Vrh Vrezec